

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN LAUSUNTO 3/2012 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 136 artiklan muutoksen hyväksymisestä

Ulkoasiainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 14 päivänä syyskuuta 2011 lähettäessään hallituksen esityksen eduskunnalle Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 136 artiklan muutoksen hyväksymisestä (HE 12/2011 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi ulkoasiainvaliokuntaan samalla määrännyt, että valtiovarainvaliokunnan on annettava asiasta lausunto ulkoasiainvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- oikeuspäällikkö Päivi Kaukoranta, ulkoasiainministeriö
- finanssineuvos Asta Niskanen, valtiovarainministeriö.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 136 artiklan muutoksen niitä jäsenvaltioita koskevaa vakausmekanismia varten, joiden rahayksikkö on euro. Eurooppa-neuvosto hyväksyi päätöksen perussopimuksen muuttamisesta yksinkertaistetussa tarkistusmenettelyssä maaliskuussa 2011.

Ehdotetulla muutoksella täydennetään perussopimusta määräyksellä, jossa todetaan, että jäsenvaltiot, joiden rahayksikkö on euro, voivat perustaa vakausmekanismin, joka aktivoidaan, jos se on välttämätöntä koko euroalueen vakauden turvaamiseksi. Lisäksi uudessa määräyksessä todetaan, että mahdollisen pyydetyn rahoitus-

tuen myöntämiselle mekanismin puitteissa asetetaan tiukat ehdot. Perussopimukseen ehdotettu lisäys ei merkitse mekanismin perustamista, vaan siitä on tehtävä erillinen hallitustenvälinen sopimus. Muutos ei siten lisäisi perussopimuksissa unionille annettua toimivaltaa, eikä unioni voisi perustaa mekanismeja säädöksellään.

Sopimusmuutos tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013, jos jokainen jäsenvaltio on siihen mennessä ilmoittanut neuvoston pääsihteerille hyväksyneensä päätöksen. Muussa tapauksessa muutos tulee voimaan viimeisen ilmoituksen vastaanottamista seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Eurooppa-neuvosto sopi 16. ja 17.12.2010 pidetyssä kokouksessa poliittisella tasolla Euroopan unionin perussopimuksen 136 artiklan muuttamisesta siten, että euroa rahayksikkönään käyttävät jäsenvaltiot voivat perustaa erityisen taloudellisen vakausmekanismin, jos se on välttämätöntä koko euroalueen vakauden turvaamiseksi. Muutoksen tarkoituksena on selventää oikeustilaa ja luoda mekanismin perustamiselle selkeät oikeudelliset puitteet.

Perustuslakivaliokunta on asiasta antamassaan lausunnossa (PeVL 6/2011 vp) todennut, että muutoksen ei voida katsoa lisäävän unionin toimivaltaa. Perussopimuksen muutos ei myöskään merkitse taloudellisen mekanismin perustamista, vaan mekanismi voidaan perustaa vain hallitusten välisellä sopimuksella, joka tuodaan omana esityksenään eduskunnan hyväksyttäväksi.

Tavoitteeksi on asetettu, että nyt kyseessä oleva sopimusmuutos tulee voimaan 1.1.2013. Pysyvän vakausmekanismin on taas tarkoitus

käynnistyä jo heinäkuussa 2012. Sopimusmuutos vain tarkoittaa nykyistä oikeustilaa, eikä se ole vakausmekanismin voimaantulon edellytys. Sillä seikalla, että sopimusmuutos astuu voimaan vakausmekanismeja myöhemmin, ei siten ole merkitystä nyt käsiteltävänä olevan asian kannalta.

Hallitus antaa eduskunnalle myöhemmin tänä keväänä esityksen Euroopan vakausmekanismin perustamisesta sekä sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Valiokunta käsittelee siinä yhteydessä tarkemmin vakausmekanismeihin liittyviä kysymyksiä ja sen vaikutuksia budjettitalouteen.

Valtiovarainvaliokunnalla ei ole tässä yhteydessä huomautettavaa esityksen johdosta.

Lausunto

Lausuntonaan valtiovarainvaliokunta esittää,

että ulkoasiainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 6 päivänä maaliskuuta 2012

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Kimmo Sasi /kok
vpj. Pentti Kettunen /ps
jäs. Leena Harkimo /kok
Pertti Hemmilä /kok
Jouko Jääskeläinen /kd
Sampsa Kataja /kok
Esko Kiviranta /kesk
Mika Lintilä /kesk
Heli Paasio /sd
Kari Rajamäki /sd

Markku Rossi /kesk
Matti Saarinen /sd
Sari Sarkomaa /kok
Jouko Skinnari /sd
Osmo Soininvaara /vihr
Astrid Thors /r
Kauko Tuupainen /ps
Kari Uotila /vas
Pia Viitanen /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Hellevi Ikävalko.